

Drets per Als
Joves, Ja!

Eradicar el sensellarisme juvenil:
UN ENFOCAMENT DES DELS DRETS HUMANS

CANADA WITHOUT POVERTY
CANADA SANS PAUVRETÉ

Sobre aquesta guia

Aquesta guia va ser desenvolupada per les organitzacions no governamentals canadenques "Canada Without Poverty" (Canadà sense pobresa), "A Way Home Canada" (De retorn a casa, Canadà), the Canadian Observatory on Homelessness (Observatori Canadenc sobre les Persones Sense Llar) i FEANTSA (Federació europea d'organitzacions nacionals que treballen amb persones sense llar). La present guia ha estat finançada per Maytree i la Fundació Laidlaw.

La informació d'aquesta guia ha estat elaborada gràcies al suport de moltes organitzacions i individus a través d'entrevistes, investigacions i consultes. Així mateix, la present guia no existiria sense el suport d'organitzacions comunitàries, i l'experiència i l'orientació de la Relatora Especial de les Nacions Unides sobre el Dret a l'Habitatge, Sra. Leilani Farha.

Els autors de la guia agraeixen especialment les aportacions dels joves que han patit el sensellarisme, i que han participat en l'elaboració d'aquest document tant a través d'entrevistes personals a Vancouver i Toronto, com d'enquestes en línia i grups de discussió. Els vostres drets són importants, gràcies per prestar la vostra veu per elaborar aquesta guia.

Índex de continguts

1. Joves sense llar – panorama general	3
2. Aquesta guia és per a vostè	6
3. La força d'un enfocament de drets Humans	7
4. Els drets com a indicadors socials	11
5. Posar els Drets en acció	16
6. Llista de comprovació	27
Referències	28

Joves sense llar: panorama general

L'increment de joves sense llar és un problema apressant a tot el món i requereix atenció urgent.

L'Observatori Europeu de les Persones sense Llar ha destacat que l'augment dels joves sense llar a tot Europa és una de les tendències demogràfiques més cridaneres d'aquest fenomen. El Departament de Justícia dels EUA, estima que més d'1,9 milions d'adolescents experimenten el sensellarisme als EUA cada any. (Bardine et al., 2014). A Canadà, aproximadament 35.000 joves pateixen el sensellarisme cada any (Gaetz, 2014), mentre que al Regne Unit altres fonts indiquen que aquest fenomen va afectar almenys a 83.000 joves al 2014 (Clarke et al., 2015).

Dades a tenir en compte

Un estudi americà va assenyalar que, una quarta part dels joves amb antecedents penals no té llar un any després d'haver estat posats en llibertat. A Anglaterra gairebé el 70% dels joves sense llar reincideixen 2 anys més tard (Woolley, 2015).

Un informe d'Austràlia va declarar que el 42% de les persones indígenes que no tenen llar són menors de 18 anys.

A Austràlia, els joves refugiats tenen de sis a deu vegades més probabilitats d'experimentar el sensellarisme (Lawson i Dutertre, 2010).

Al Brasil el 72% dels infants del carrer, són de sexe masculí i amb edats compreses entre els 12-17 anys (Consortium for Street Children, 2016).

A Canadà, els EUA i el Regne Unit, entre el 20 - 40% dels joves sense llar s'identifiquen com LGBTQ (Gaetz, 2014; Price, Wheeler, Shelton, i Maury, 2016; Roche, 2005).

Una enquesta instantània va mostrar que més del 50% dels joves sense llar experimenten problemes de salut mental a Canadà. El 75% d'aquests joves no poden accedir a un habitatge adequat a conseqüència d'això (Learning Community, 2013).

Els joves indígenes estan desproporcionadament representats en les poblacions sense llar - a Vancouver, Canadà, el 30% dels joves sense llar són indígenes (Patrick, 2014).

Les dades són eloqüents i des de les Nacions Unides se n'ha pres consciència. En el seu informe més recent, la Relatora Especial de l'ONU sobre el Dret a l'Habitatge, ha desafiat als governs de tot el món a eliminar la falta d'habitatge com una qüestió prioritària de drets humans, brindant especial atenció als joves. Aquesta crida a l'acció no pot ser més pertinent ja que els joves s'enfronten avui dia a xifres rècords de desocupació, a fortes càrregues econòmiques per accedir a l'educació, estrictes mesures d'austeritat o a l'augment de les desigualtats econòmiques. Factors que, en el seu conjunt, impulsen a molts d'ells al sensellarisme.

Joves sense llar: un col·lectiu heterogeni

L'origen del sensellarisme juvenil respon a múltiples causes. A diferència dels adults sense llar, els joves que abandonen casa seva habitualment ho fan per deixar relacions basades en la dependència - respecte al pare, mare o tutor - i han de fer front, de forma abrupta, als reptes del món adult abans d'haver pogut adquirir els coneixements o experiència que els permetin afrontar-ho.

Segons investigacions, com més temps romanen els joves en situació de sensellarisme, més probabilitats tenen de quedar exposats a ser víctimes d'explotació sexual i econòmica, així com d'experimentar experiències traumàtiques, patir problemes de salut, dèficits nutricionals o addiccions (Boivin, Roy, Haley, i Gaulbaud du Fort, 2005). Quan es viu al carrer, és habitual veure que un gran nombre de joves cau ràpidament en aquestes dinàmiques perjudicials associades a la falta de llar. Les conseqüències d'aquesta situació a llarg termini són considerables:

- Augment del risc d'explotació, violència, victimisme, abús físic i sexual (Braitstein et al., 2003).
- Augment d'altercats amb la policia i ús del sistema judicial (Baron, 2013).
- Absentisme escolar i dificultats per obtenir feina (Gaetz, 2014).
- Estrès, depressió, trastorns d'ansietat i augment de la taxa de suïcidi (Kidd, 2004).
- Augment de l'ús de substàncies addictives perjudicials per a la salut (Barnaby, Penn, i Erikson, 2010).

Tot això, posa en relleu la urgència d'adoptar mesures orientades en prevenir, en primer lloc, que els joves es quedin sense llar i, si es queden sense llar, assegurar-se que aquesta situació sigui breu i no es repeteixi.

Certs col·lectius dins dels joves són particularment vulnerables a la falta d'habitatge i experimenten en major proporció aquesta situació:

La joventut LGBTQ+ (lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, queer). La poca informació que existeix és preocupant, tot i així les dades apunten a un grup cada vegada major de joves sense llar que pateixen discriminació pel seu sexe o identitat de gènere.

Joves que fugen de la violència i l'abús en les seves llars. La violència domèstica és la responsable del 61% de les dones joves que viuen al carrer. (Cray, Miller, i Durso, 2013).

Joves immigrants. L'aïllament cultural, les barreres idiomàtiques, les dificultats en l'accés a l'ocupació, la tensió i l'estrès familiar fan que els joves nous s'enfrontin a un gran nombre d'obstacles.

Els joves desinstitucionalitzats. Quan arriben a l' "edat màxima", els joves majors d'edat surten del sistema de serveis socials, i queden en molts casos privats d'una xarxa de suport pública; educació, recursos econòmics i habitatge.

Els joves amb antecedents penals. L'accés a un habitatge digne és un factor clau en la seva reinserció, però un habitatge adequat i una xarxa de suport exterior (d'ocupació, així com ajuda financera) no estan a l'abast d'aquest col·lectiu freqüentment.

Joves amb problemes de salut mental. La majoria dels joves sense llar s'enfronten a problemes de salut mental, addicions a substàncies de risc així com a d'altres tipus d'obstacles que acompanyen la de ja per sí difícil experiència del sensellarisme.

Aquests grups de joves "en risc" són més susceptibles a acabar en situació de falta d'habitatge, la qual cosa significa que poden haver experimentat una sèrie de violacions de drets humans que els poden conduir a la situació de viure al carrer o bé poden experimentar-les, precisament, des del moment en què comencen a patir el sensellarisme. Dins del col·lectiu de "els sense sostre", els joves, al seu torn, es converteixen en objecte de múltiples formes de discriminació, fet que fa que s'enfrontin a greus problemes de seguretat. Els joves han de fer front a múltiples obstacles de naturalesa física i emocional. En crear un pla per fer front al sensellarisme juvenil, han de tenir-se en compte les característiques específiques d'aquest col·lectiu.

Drets en Acció:

Diferents organitzacions locals a Canadà que han realitzat diagnòstics molt encertats del seu entorn, han reunit als principals actors locals, des de representants de govern, proveïdors de serveis, responsables de programes d'habitatge, membres de la comunitat empresarial fins als propis joves sense llar. El resultat és que moltes comunitats en tot el país han desenvolupat i implementat plans per posar fi al sensellarisme juvenil incorporant les necessitats específiques d'aquests, alhora que abordant mesures preventives i les causes sistèmiques.

Aquesta guia és per a vostè

Tot i la magnitud del problema, s'està realitzant un treball important a tots els nivells; nacional, regional i local, a tot el món per prevenir aquest fenomen.

Cada dia, polítics compromesos, educadors, treballadors socials, voluntaris i joves, s'esforcen a millorar la vida dels joves sense llar. Per contribuir a aquesta tasca important, aquesta guia planteja l'enfocament de drets humans com a marc de referència per a la presa de decisions. L'objectiu d'aquest enfocament és facilitar la identificació de les causes sistèmiques de la manca d'habitatge i de drets humans.

Aquesta guia serà del seu interès:

- Si participa en la formulació de polítiques públiques de desenvolupament de l'Estratègia Estatal per a Persones Sense Llar.
- Com a membre d'un òrgan assessor que desenvolupa un pla comunitari per a joves sense llar.
- Com a persona jove en risc habitacional o sense llar que desitgi participar en el desenvolupament d'estratègies per eradicar aquest fenomen.
- Com a treballador social d'un alberg on hi hagi joves sense llar.
- Com a membre d'una comunitat local que tingui interès a posar fi a la falta d'habitatge en la seva comunitat.

Els avantatges de l'enfocament en drets humans

Un marc de drets humans pot garantir que les parts interessades en aquesta tasca essencial estiguin millor equipades per fer front a la manca d'habitatge.

Aquest enfocament té un fort caràcter participatiu que integra les opinions dels subjectes afectats juntament amb els responsables de la presa de decisions. A la vegada, la rendició de comptes i

“Amb massa freqüència quedar-se sense llar es considera un fracàs personal i moral, quan en realitat és un problema estructural i polític”.

Leilani Farha, Relatora Especial de les Nacions Unides sobre el Dret a l'Habitatge

l'accés als recursos per plantejar problemàtiques ajuda a distingir rols i responsabilitats. Aquest enfocament aborda també aspectes com la discriminació, els recursos econòmics i la capacitat institucional, aturant-se tant en les necessitats immediates com en les causes estructurals. Però el més important és que pot canviar de forma dràstica la forma en què s'entén el fenomen dels joves sense llar si es reconeix que no és simplement

el resultat de circumstàncies individuals, sinó de patrons sistèmics de desigualtat, exclusió i abandonament. En última instància, és un fracàs dels Estats per actuar en l'àmbit de les seves responsabilitats com a protectors dels drets humans.

La joventut i els drets humans

L'enfocament de drets humans incorpora la idea que tots els i les joves tenen el dret fonamental a accedir a un habitatge adequat.

Els estats que ratifiquen els tractats internacionals de drets humans estan obligats a informar sobre el seu compliment davant d'organismes internacionals de drets humans, però per a això es requereix que tots els nivells de govern compleixin amb els tractats ratificats. De fet, la posada en pràctica d'aquests compromisos sovint succeeix a nivell local, a través de polítiques, programes, serveis a la comunitat i amb el suport de les autoritats locals.

Els drets humans són responsabilitat de tots

Els joves sense llar, han de fer front a obstacles increïbles per accedir a serveis, obtenir un habitatge segur i assequible així com per reclamar els seus drets per diverses raons:

- Els propietaris discriminen als joves a l'hora de llogar un habitatge pel seu breu o inexistent historial de treball i/o falta de crèdit;
- Un jove sense llar en la major part dels casos només té accés a un alberg de forma temporal;
- Una persona jove, no té accés a un alberg orientat o preparat per acollir al col·lectiu LGBTQ;
- Les estratègies locals per a persones sense llar es redacten sense participació de joves;
- En molts casos els cossos i forces de seguretat expulsen dels carrers als joves sense llar i els proporcionen bitllets de transport amb l'objectiu de traslladar-los a les perifèries urbanes;
- Les famílies emigren a la ciutat a la recerca d'oportunitats econòmiques, però no hi troben opcions d'habitatge adequades. Per allunyar-se de les condicions d'amuntegament i ajudar a generar ingressos, els membres joves d'aquestes famílies acaben al carrer.

Cadascun d'aquests successos quotidians s'entenen com un fracàs de l'aplicació de l'enfocament en drets humans i permet identificar intervencions que reconeixen a la persona com a subjecte amb dret a tenir accés a un nivell de vida adequat.

Tots els drets humans s'apliquen als i les joves, no obstant això, els que s'enumeren a continuació són els més rellevants:

DRETS ECONÒMICS I SOCIALS

- Dret a un nivell adequat
- Dret a l'habitatge
- Dret a l'alimentació
- Dret al treball
- Dret a l'educació
- Dret a la salut

DRETS CIVILS I POLÍTICS

- Llibertat d'expressió
- Dret a la vida
- Dret d'accés a la justícia
- Llibertat d'associació
- Dret a la seguretat personal i la privacitat

DRET A LA NO DISCRIMINACIÓ I DRET A LA IGUALTAT

Vostè pot ser conscient del dret a l'habitatge, però no està segur de com fer-lo complir, o és possible fins i tot que reconegui que alguns dels principis dels drets humans estan presents en la seva estratègia actual, però no està segur de com un enfocament dels drets pot resultar-li eficaç.

Fruit de l'adversitat

La història dels drets humans és exemple de força i perseverança. Arran de la devastació causada després de la Segona Guerra Mundial, la comunitat internacional, en resposta a les atrocitats, va crear una oportunitat per a què la humanitat tingués un futur millor codificant el respecte a la dignitat de totes les persones. Segons la Declaració Universal de Drets Humans, tots som iguals com a éssers humans i en drets.

"Els drets humans són drets inherents a tots els éssers humans, independentment de quina sigui la nostra nacionalitat, lloc de residència, sexe, origen nacional o ètnic, color, religió, llengua, o qualsevol altra condició. Tots tenim els mateixos drets humans, sense cap discriminació. Tots els drets humans són universals, indivisibles, interdependents i estan relacionats entre sí. La comunitat internacional ha de tractar els drets humans en general de manera justa i equitativa, en base a la igualtat i donant a tots la mateixa importància." - Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans

A continuació s'exposen 7 raons per les quals s'ha de tenir en consideració l'ús dels drets humans per abordar i eliminar el sensellarisme juvenil:

ES DIRIGEIX A LES CAUSES SISTÈMIQUES

Els drets humans requereixen un canvi de paradigma, de manera que en lloc de crear lleis per castigar als qui no tenen llar, aquestes persones han de ser reconegudes com a subjectes iguals en dignitat i drets. Els governs han d'abordar les causes sistèmiques de la falta d'habitatge, proporcionar protecció legal contra la discriminació i garantir l'accés a un habitatge adequat. Amb massa freqüència, les lleis i polítiques per fer front a la falta d'habitatge reforcen simplement els patrons d'exclusió i criminalització, orientats a minimitzar les interaccions públiques amb els qui no tenen llar.

ÉS UNA OBLIGACIÓ MORAL I LEGAL

Eradicar la falta d'habitatge és una obligació legal, vinculant per als estats que han ratificat els tractats internacionals de drets humans com el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, la Convenció sobre els Drets del Nen i la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

EMPODEREN

El reconeixement d'aquests permet als joves que, com a titulars de drets, presentin els seus problemes propis a la seva comunitat i exigeixin que s'abordin com a qüestions de drets humans. Això ajuda als joves sense llar al fet que se sentin respectats i valorats en les seves comunitats en el procés de presa de decisions.

PRIORITZA ALS JOVES SENSE LLAR

Un enfocament basat en drets humans prioritza als qui es troben en les circumstàncies més vulnerables i permet respondre a les seves necessitats de manera urgent.

EXIGEIX VIES JUDICIALS

Un enfocament de drets humans significa que quan es produeix la seva violació, els joves sense llar tenen accés a la justícia per expressar les seves inquietuds i trobar solucions eficaces, autèntiques i accessibles davant les diferents instàncies jurídiques i institucionals.

CANVIA LA FORMA EN QUÈ ES PRENEN LES DECISIONS

Quan s'apliquen els drets humans com a marc jurídic per a la política i la presa de decisions, els governs i altres actors estan obligats a ser conscients dels efectes i les conseqüències de cada decisió política que adopten (incloent les pressupostàries o l'assignació de recursos) en relació a l'accés dels joves a un habitatge adequat.

ÉS UNA EINA EFICAÇ

Un enfocament de drets humans mitiga la falta d'habitatge, a través de la coordinació de programes i polítiques públiques que puguin perpetuar o fer crònica la situació de les persones sense llar. Va més enllà de les necessitats físiques dels joves sense llar i aborda igualment les seves necessitats socials i emocionals en reconèixer-los com a ciutadans als quals se'ls garanteix el dret a la seva dignitat i a la participació plena.

Drets com a referència per al disseny d'indicadors

Els tractats internacionals estableixen normes concretes que els governs han de complir. Els drets es deriven de la idea que tots tenim una dignitat intrínseca que ha de ser respectada.

Els drets dels joves sense llar es troben a la Declaració Universal dels Drets Humans (DUDH) i en una sèrie de tractats internacionals de drets humans, entre ells:

- Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (PIDCP)
- Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC)
- Convenció sobre els Drets del Nen (CRC)
- Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial (CERD).

En la Convenció sobre els Drets del Nen s'enumeren els drets de tot ésser humà menor de divuit anys. És el més àmpliament ratificat de tots els tractats de drets humans, ja que ha estat aprovat per tots els països del món, excepte un (els Estats Units d'Amèrica).

Sovint l'article 11.1 del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals és citat com l'article més important sobre el dret a l'habitatge.

L'article 27.3 de la Convenció sobre els Drets del Nen diu:

"3. Els Estats part, d'acord amb les condicions nacionals i conformement als seus mitjans, adoptaran mesures apropiades per ajudar als pares i a altres persones responsables del nen a donar efectivitat a aquest dret i, en cas necessari, proporcionaran assistència material i programes de suport, particularment pel que fa a la nutrició, el vestuari i l'habitatge".

“11. 1. Els Estats part en el present Pacte reconeixen el dret de tota persona a un nivell de vida adequat per a si i la seva família, fins i tot a alimentació, vestit i habitatge adequats, i a una millora contínua de les condicions d’existència. Els Estats part prendran mesures apropiades per assegurar l’efectivitat d’aquest dret, reconeixent a aquest efecte la importància essencial de la cooperació internacional fundada en el lliure consentiment”.

La responsabilitat de protegir i realitzar els drets humans s’entén millor quan es tenen en compte els principis que els estats s’han compromès a seguir. Les obligacions de respectar, protegir i implementar, es refereixen a l’obligació general dels estats de garantir la realització dels drets, mentre que principis com el reconeixement, institucionalització i rendició de comptes, proporcionen orientacions sobre la forma d’aplicar aquests drets. Per simplificar, els drets només poden ser respectats, protegits i realitzats quan són reconeguts en la llei, amb institucions dedicades a assegurar la rendició de comptes de l’Estat, tant de cara a la comunitat internacional com als propis titulars de drets.

<p>RESPECTAR ELS DRETS</p> <p>Els estats no poden interferir en la realització de drets existents i han d’abstenir-se d’actuar d’una manera que pugui limitar o infringir aquests drets.</p> <p><i>Exemple:</i> lleis que impedeixen que els joves puguin gaudir dels espais públics.</p>	<p>RECONeixEMENT DE DRETS</p> <p>Els estats han de prendre les mesures oportunes per garantir la realització dels drets en les lleis i polítiques públiques.</p> <p><i>Exemple:</i> afegir el dret a l’habitatge en la constitució o legislació nacional i regional.</p>
<p>PROTEGIR ELS DRETS</p> <p>Els estats han d’intervenir quan un tercer interfereix en els drets legítims de l’individu.</p> <p><i>Exemple:</i> un propietari que discrimina a un jove per la seva edat o gènere.</p>	<p>DRETS INSTITUCIONALITZATS</p> <p>Assegurar-se que les institucions que supervisen i apliquen els drets humans incloguin els drets econòmics i socials.</p> <p><i>Exemple:</i> creació d’un mecanisme institucional a nivell nacional o regional de Drets Humans per vigilar el dret a l’habitatge.</p>
<p>REALITZACIÓ DELS DRETS</p> <p>Els estats han d’adoptar mesures positives per garantir que es compleixin tots els drets humans.</p> <p><i>Exemple:</i> l’adopció d’una estratègia d’habitatge que s’asseguri que els joves tenen accés a l’habitatge d’emergència de forma immediata, alhora que estableixi objectius i terminis que garanteixin l’accés a l’habitatge amb caràcter permanent.</p>	<p>RENDICIÓ DE COMPTEs</p> <p>Garantir vies de reparació si es produeixen violacions de drets.</p> <p><i>Exemple:</i> tribunals, defensors o comissionats de la joventut amb autoritat per rebre i revisar queixes.</p>

Els següents exemples descriuen com la responsabilitat de garantir els drets humans dels joves no es limita a les institucions polítiques, sinó que afecta, al seu torn, a altres sectors: el sistema judicial, el sector privat, els serveis socials i altres institucions públiques.

A més dels tractats de drets humans internacionals, el dret a l'habitatge està protegit a nivell europeu:

1. El Consell d'Europa: l'organització internacional que reuneix 47 països d'Europa i 820 milions de ciutadans, ha adoptat els següents documents de drets humans i òrgans que, directament o de manera obliqua inclouen el dret a l'habitatge:

CONVENCIÓ EUROPEA EN DRETS HUMANS

Tot i que no està inclòs explícitament en la Convenció Europea de Drets Humans (CEDH), el dret a l'habitatge està consagrat indirectament en nombroses disposicions, entre elles:

- Article 2 (Dret a la vida)
- Article 3 (Prohibició de la tortura)
- Article 6 (Dret a un judici just)
- Article 8 (Dret al respecte de la vida privada i familiar)
- Article 13 (Dret a un recurs efectiu)
- Article 14 (Prohibició de la discriminació)
- Article 1 del Protocol nº 1 (Protecció de la propietat)
- Article 2 del Protocol nº 4 (Llibertat de circulació), que és rellevant en la lluita contra el sensellarisme i l'exclusió residencial

TRIBUNAL EUROPEU DE DRETS HUMANS

El TEDH proporciona un fort mecanisme de rendició de comptes i de compliment. El Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH), amb seu a Estrasburg, aplica el TEDH i assegura que els estats part respectin els drets garantits pel TEDH. El TEDH examina les queixes presentades tant pels individus com pels Estats, i els seus errors són vinculants.

El mecanisme de denúncia individual permet als individus, que han estat personalment o directament víctimes d'una violació de drets, de prendre accions legals contra un estat i de buscar justícia. El TEDH és una eina clau que pot ser utilitzada per reforçar l'enfocament de drets humans de cara al sensellarisme i l'exclusió residencial. Fer referència a les sentències del TEDH relacionades amb les condicions de vida adequades i el respecte per a la llar, que aclareixen les obligacions de l'estat i la rendició de comptes, pot arribar a ser un suport molt útil en aquest context.

CARTA SOCIAL EUROPEA I MECANISME DE RECLAMACIÓ COL·LECTIVA

La Carta Social Europea (CSE) i la Carta Social Europea Revisada complementen el TEDH en l'àmbit dels drets econòmics i socials. La CSE va ser adoptada el 1961 i revisada el 1996.

La CSE protegeix els drets dels joves, inclòs el dret a la família i la vida privada, el dret a l'educació, i el dret a la protecció social i a l'habitatge. Els nens i els joves també estan protegits de l'explotació pels drets laborals i d'ocupació que conté la CSE.

El Protocol Addicional a la CSE proporciona un sistema de reclamacions col·lectives destinades a millorar l'aplicació efectiva dels drets socials garantits per la CSE. El Protocol addicional dona dret a les ONG amb estatut participatiu amb el Consell d'Europa a presentar reclamacions col·lectives contra un Estat que ha ratificat, per incompliment de la CSE.

COMITÈ EUROPEU DE DRETS SOCIALS

El Comitè Europeu de Drets Socials (CEDS) supervisa l'aplicació de la CSE pels estats i avalua la seva conformitat amb la legislació i la pràctica nacionals. El CEDS examina periòdicament els informes nacionals i adopta les seves conclusions en aquest context.

COMISSIÓ DE DRETS HUMANS

Al 1999, el Consell d'Europa va establir un Comissionat per als Drets Humans, el mandat del qual és promoure el coneixement i el respecte pels drets humans en els Estats membres del Consell d'Europa. El Comissari actual és el Sr. Nils Muižnieks: <http://www.coe.int/en/web/commissioner>

Fruit de l'adversitat

FEANTSA ha presentat 3 reclamacions col·lectives per lluitar pel dret a l'habitatge en els últims anys: Més informació a: <http://housingrightswatch.org/page/feantsa's-collective-complaints>

2. La Unió Europea

CARTA DE DRETS FONAMENTALS DE LA UE

La Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea introdueix en la legislació de la UE certs drets civils, polítics, socials i econòmics per als ciutadans i residents de la UE. La Carta s'aplica a les institucions i òrgans de la UE, així com a les autoritats nacionals, únicament quan apliquin el Dret de la UE. La Carta no amplia la competència de la UE més enllà dels assumptes continguts en els tractats que estan sota la seva autoritat legal. L'article 34 de la Carta consagra la protecció del dret a l'assistència social i l'habitatge, sempre que les polítiques estiguin a l'abast de la legislació de la UE.

LEGISLACIÓ CONTRA LA DISCRIMINACIÓ

Des de la seva creació, la UE ha considerat la lluita contra la discriminació una de les seves missions més urgents. Tot i que la discriminació, ja sigui directa o indirecta, es considera un delictes en la legislació de la UE, arreu d'Europa hi ha persones a les quals se les impedeix viure la seva vida social o professional lliurement a causa de criteris aleatoris. Des de fa diversos anys s'ha posat l'accent en la prevenció de la discriminació per motius de nacionalitat o gènere. Des de 1999, les competències de la UE s'han ampliat per incloure mesures contra la discriminació per motius d'origen racial o ètnic, religió o creences, discapacitat, edat i/o orientació sexual - criteris que inclouen també als joves. És en aquest àmbit especialment on les organitzacions de la societat civil actuen com a intermediàries essencials entre els ciutadans i les institucions de la UE.

AGÈNCIA EUROPEA DE DRETS FONAMENTALS

L'Agència Europea de Drets Fonamentals (FRA) és un organisme de la Unió Europea que es va establir el 2007. L'objectiu de la FRA és proporcionar assistència i assessorament sobre els drets fonamentals i donar consells a les institucions i autoritats pertinents de la UE i els seus estats membres quan apliquin el Dret de la UE. La FRA coopera amb els organismes i organitzacions nacionals i internacionals, en particular amb el Consell d'Europa, i també treballa en estreta col·laboració amb organitzacions de la societat civil.

Quadre d'informació: Informació sobre el context europeu de la política de joventut i l'exclusió social disponible en els següents enllaços. Aquests recursos descriuen les polítiques de la UE i el Consell d'Europa, el treball amb els joves i l'exclusió social i els drets.

http://eacea.ec.europa.eu/youth/tools/documents/social_exclusion_and_youth_work.pdf

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1061&langId=en>

<http://www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/home>

Portar els drets a la pràctica

Com a treballador/a de primera línia en un alberg per a joves, treballador/a social, formulador/a de polítiques públiques o jove que participa en política, és possible que ja estigui utilitzant d'alguna manera l'enfocament de drets humans.

Per exemple, assegurant-se que els joves s'involucrin en la presa de decisions a nivell comunitari. Aquest pot ser un recurs addicional entre les seves eines de treball.

Quan es planifica una estratègia sobre el sensellarisme juvenil o es revisen les estratègies ja vigents, hi ha diversos passos que es poden prendre per garantir que els drets humans exerceixen un paper clau.

Pas 1 - Trobar una definició comuna

A qui ens referim amb "joves"? Com a categoria, la definició de "joventut" és més àmplia que la d'un determinat grup d'edat. Abasta el període de temps entre la infància, caracteritzada per la dependència d'un adult, i la independència adquirida en l'edat adulta. La Secretaria de les Nacions Unides defineix als joves com les persones entre les edats de 15 i 24 anys. Aquest rang ha de ser entès com a flexible i adaptable a les necessitats de la seva comunitat.

Una definició de joves sense llar ha de reconèixer l'àmplia gamma d'experiències dels joves sense llar i les formes en què aquestes poden manifestar-se en diferents circumstàncies. Per a alguns joves, això pot significar que visquin en un refugi, al carrer, amb una altra família o a través del couchsurfing és a dir, dormint en cases alienes amb caràcter temporal. Però el fenomen dels joves sense llar, va més enllà de la falta de parets i sostre.

Retornar els drets cap a casa!

Revisar les polítiques que afecten als joves sense llar és fonamental. Tenint en compte els drets humans, és necessari examinar si les polítiques públiques perpetuen l'estigma contra les persones sense llar o criminalitzen el seu accés a necessitats bàsiques, com menjar i dormir.

Sense una definició prou àmplia, es corre el risc de distorsionar la percepció dels sense llar i ignorar les necessitats dels joves vulnerables que es troben en aquesta situació. Com un jove sense llar va indicar en una consulta per a l'elaboració d'aquesta guia "els joves són molt enginyosos i es pot ocultar".

Quins elements inclou una definició integral del sensellarisme? La Relatora Especial de l'ONU sobre el Dret a l'Habitatge va esbossar els següents components que s'han d'incorporar en una definició basada en els drets de les persones sense llar:

ABSÈNCIA DE LLAR

La falta d'habitatge significa l'absència d'una llar, tant en el sentit material com en el sentit social. Això significa la falta d'un espai físic segur i confortable, així com d'un lloc per establir relacions familiars i socials, i on poder participar en la vida comunitària.

LA FALTA D'HABITATGE ÉS UNA FORMA DE DISCRIMINACIÓ I D'EXCLUSIÓ SOCIAL

Més enllà de ser privat d'una llar, les persones sense llar es veuen obligades a formar part d'una construcció identitària associada amb un grup social objecte d'una greu discriminació, exclusió social i, en alguns casos, conductes punitives.

LES PERSONES SENSE LLAR SÓN TITULARS DE DRETS.

Les persones que no tenen llar són titulars de drets amb els quals fer front a la lluita per la seva supervivència i la seva dignitat. Les persones sense llar han de ser reconegudes com a agents centrals de la transformació social, necessària per a la realització dels drets humans.

"Joves sense llar" es refereix a la situació i l'experiència dels joves entre les edats de 13 i 24 anys que viuen de forma independent dels pares i / o cuidadors, però no tenen els mitjans o capacitat d'adquirir una residència estable, segura i adaptada al seu perfil.

El sensellarisme juvenil és un problema complex perquè, com a societat, hem estat incapaços de proporcionar als joves i les seves famílies els suports necessaris i adequats que els permetin seguir endavant amb les seves vides d'una manera segura i planificada.

A més d'experimentar privacions econòmiques i la falta d'un habitatge segur, moltes persones joves sense llar, no tenen l'experiència personal de viure de forma independent i, al mateix temps, poden estar vivint processos significatius de canvis personals (social, físic, emocional i cognitiu). Com a resultat, pot ser que no tinguin els recursos, la capacitat de recuperació, educació, suport social o habilitats per a la vida, necessaris per fomentar una transició segura cap a l'edat adulta i autònoma. Pocs joves opten per no tenir una llar, ni desitgen ser definits per la seva falta d'habitatge. El sensellarisme és una experiència generalment molt negativa i altament estressant.

El sensellarisme juvenil és una violació de drets humans i una vegada identificat el fenomen com a tal, s'hi ha de posar remei. Tots els joves tenen dret a una vida digna, incloent un habitatge adequat, l'alimentació, la seguretat, l'educació i la justícia.

Observatori canadenc sobre les persones sense llar.
(2016). Definició Canadenca de Joves sense llar.
Hub persones sense llar: www.homelesshub.ca/youthhomelessdefinition

Pas 2 - Comptabilitzar el nombre de joves sense llar

Conèixer el nombre de joves sense llar pot ser un gran repte. És difícil detectar els joves que, per evitar les repercussions greus de la vida al carrer, romanen ocults, vivint temporalment amb amics o oferint relacions sexuals a canvi d'habitatge. També estan aquells que romanen en una llar violenta per falta d'alternatives d'allotjament.

Com comptabilitzar als joves sense llar utilitzant un enfocament de drets humans?

Juntament amb les dades quantitatives, com ara el recompte durant un transcurs de temps de les persones en situació de sensellarisme que estan vivint en la mateixa localització, es poden utilitzar qüestionaris o enquestes que es poden fer de manera presencial, en els albergs on estan vivint, o bé de forma online. És important adquirir una comprensió qualitativa de les necessitats i circumstàncies de les poblacions sense llar juvenils basades en les seves experiències. Això es pot dur a terme, a través de testimoniatges orals, fotogràfics, vídeos o entrevistes amb els treballadors de primera línia.

Durant aquest procés caldrà, fonamentalment, desagregar i desglossar les dades per assegurar que la informació recollida engloba als grups marginats, com els joves de minories ètniques, els joves amb discapacitats de salut mental o LGBTQ.

Consell: És recomanable involucrar els joves en l'extracció de dades i pensar en fórmules innovadores per tenir un major impacte sobre la població. Aprofitar les xarxes socials juvenils en les quals confien els joves sense llar per compartir informació.

Pas 3 - Fer referència als drets humans en l'Estratègia

Una estratègia de joves sense llar ha de fer referència explícita als drets humans i les obligacions internacionals de drets humans. A la pràctica, això significa citar específicament obligacions en virtut de determinats tractats de l'ONU, d'observacions finals derivades de comitès de l'ONU o comentaris generals que parlen d'un dret específic.

La legislació de desenvolupament o disposicions constitucionals que reconeixen els drets humans han d'estar referenciats al llarg de les estratègies de treball per a joves sense llar. D'aquesta manera, és més fàcil emmarcar aquest document en els drets humans, permetent reivindicar aquest dret i identificar com s'aplica, obrint vies per accedir a la justícia, així com garantint elements de rendició de comptes.

Un aspecte fonamental de l'enfocament de drets humans resideix a denominar el sensellarisme juvenil com la violació d'un dret en un context d'obligacions internacionals de major abast.

Drets humans en acció!

La "Casa de l'Aliança" és una organització que opera en 27 ciutats de tot Amèrica del Nord i del Sud, incloent Toronto, Ontàrio i Vancouver, Columbia Britànica. Aquesta organització, reconeix la importància de basar la prevenció de la falta d'habitatge en la protecció dels drets dels nens i els joves, fent referència específica al respecte dels drets humans (com ara: el dret a l'habitatge, l'alimentació, l'educació, la seguretat, estar lliure d'abús i d'explotació).

Pas 4 - Formació en Drets Humans

És important assegurar-se que tots els participants en el pla comprenen l'enfocament de drets humans, des dels polítics als proveïdors de serveis de primera línia o als propis joves. Segons declaracions d'un participant en les consultes amb els joves sense llar, "el canvi només pot ocórrer a través de l'educació i el compromís".

Pas 5 - Incloure joves en el procés d'elaboració de l'Estratègia

Un enfocament de drets humans no es tracta només del contingut de l'Estratègia o plans sobre joves sense llar, es tracta també de com es desenvolupen des de la seva fase inicial de redacció. La joventut ha de tenir una participació significativa en cada pas del procés. Aquest, en molts casos, pot ser l'aspecte clau d'una estratègia cap a l'èxit.

Els joves sense llar s'enfronten a múltiples dificultats a l'hora de participar en aquest tipus de processos d'elaboració de plans i estratègies i per això és important tenir en compte aquesta realitat. El tipus d'obstacles que han d'abordar estan relacionats amb processos traumàtics com la mort d'éssers estimats, el canvi d'entorn, malalties físiques o mentals, aïllament, pobresa, violència domèstica, abús infantil o l'ús de drogues. Tots els processos en els quals es busqui la participació d'aquest col·lectiu han de tenir en compte aquests factors de naturalesa multidimensional associats a la falta d'habitatge. A més, han de ser tinguts en compte d'una manera no crítica o hostil, sense cap tipus de risc per al participant.

Portar els drets a les realitats locals

Com trobar programes de formació en drets humans? El primer pas és posar-se en contacte amb organitzacions que treballin l'àmbit del sensellarisme en la seva comunitat. Per això, cal animar a la gent a contactar amb xarxes d'organitzacions no governamentals a nivell estatal o regional o també pot fer-ho a través de FEANTSA, la federació europea d'organitzacions nacionals que treballen amb persones sense llar.

Drets humans en acció!

Exemple: L'Organització juvenil "Mockingbird" treballa en un projecte per posar fi al sensellarisme a Seattle. Aquesta iniciativa implica la participació de més de 100 joves d'entre 13 i 24 anys que estan patint o pateixen la falta d'habitatge. Els joves participants estan implicats en múltiples processos d'incidència, en els quals treballen en col·laboració amb Mockingbird i la comunitat per desenvolupar estratègies i recomanacions per prevenir i acabar amb el sensellarisme juvenil.

A continuació alguns principis generals que han de guiar un procés de consulta:

MANTENIR L'ATENCIÓ I INFORMACIÓ DURANT EL PROCÉS

- Proporcionar informació en un llenguatge senzill sobre el procés de l'elaboració dels documents i el seu objecte. El contingut, la llengua, els exercicis i tots els altres aspectes del procés de participació dels joves sense llar han de tenir en compte les circumstàncies individuals dels participants. Existeixen diversos nivells de lectura i comprensió que també han de ser tinguts en compte.
- Crear un espai de suport, respectuós i segur per a què els joves puguin contribuir activament a través de les seves experiències, idees i opinions;
- Assegurar-se que els joves tenen un paper actiu en el procés de presa de decisions, que es comprèn el seu paper i s'utilitzen les seves aportacions.

PARTICIPACIÓ DELS JOVES EN TOTES LES ETAPES DEL PROCÉS

- S'ha d'entendre que aquest és un compromís a llarg termini per a la joventut i la comunitat;
- S'han de crear oportunitats perquè els joves puguin identificar els objectius, metes i prioritats des del principi del procés;
- Cal assegurar-se que els joves participen en la implementació i seguiment del procés.

IMPACTE I EFICÀCIA

- Assegurar els suports necessaris (reemborsament de costos, compensació, accessibilitat, etc.) en els esdeveniments, fòrums i grups de discussió;
- Crear un espai on els joves se sentin valorats, respectats i amb autoritat per participar.

Drets a la feina!

Exemple:

L'organització "Butterflies Índia" treballa amb nens en risc d'exclusió, entre ells els denominats "nens del carrer". L'organització integra la participació dels nens en processos de presa de decisions, com a valor fonamental del seu treball d'acord a un model d'organització democràtic en el qual es defensa el dret del nen a ser escoltat. "Butterflies Índia" facilita fòrums i consultes en el marc del "Consell dels Nens" amb la finalitat d'aportar els seus punts de vista en processos importants de presa de decisions.

Drets humans en acció!

Un altre enfocament multidisciplinari per al tractament i la programació oferta és la proposada per "Casa Aliança Mèxic". Aquest ha estat adoptat amb la finalitat d'abordar les dificultats que molts migrants / refugiats joves / menors no acompanyats es troben en arribar a Mèxic. A més, l'equip legal de l'organització ajuda als nouvinguts a adquirir i facilitar la documentació apropiada així com els formularis oficials necessaris per romandre a Mèxic de manera legal, per exemple, en qualitat de refugiats. En assegurar que els joves obtenen una identitat legal, se'ls garanteix l'accés als serveis socials, l'educació i l'ocupació.

Portar els drets a casa!

Com superar les barreres a la participació dels joves? A continuació es presenten alguns exemples pràctics de com involucrar als joves sense llar:

1. Crear un espai segur i garantir el lliure consentiment dels joves. Els joves sense llar, sovint viuen sense un cuidador, la qual cosa fa que sigui molt difícil trobar a un adult o tutor legal que pugui autoritzar la seva participació en la investigació o el compromís públic. Generalment és tasca del facilitador o coordinador de les consultes la funció de mantenir l'interès dels joves, especialment quan aquests són menors d'edat i requereixen autorització.
2. Garantir compensacions adequades. Oferir el reemborsament de transport, costos de cura infantil, compensació monetària per reemplaçar la pèrdua de salaris, targetes de regal, menjar i beguda. Els participants han de ser informats de l'existència d'aquestes mesures de compensació (o no compensació) abans de les consultes. Aquestes iniciatives han d'anar orientades als joves sense llar, han de ser apropiades a la seva edat, accessibles a nivell local, així com adequades a les necessitats que puguin tenir els joves sense llar.
3. Oferir menús. Aquest pot ser un ganxo atractiu per als joves, però s'ha d'anar amb compte en no oferir menjar escombraria com si necessàriament aquesta alternativa fos del gust majoritari dels joves sense llar. Aquest tipus de pràctiques, pot reforçar estereotips i ser percebut negativament. L'alimentació i begudes han de tenir en compte les necessitats dietètiques de qui les consumeix.
4. Reconèixer l'estrès i el trauma. Per a molts joves, la violència pot ser tant causa com conseqüència de la falta d'habitatge. En un estudi a nivell nacional nord-americà, el 92% dels joves van reportar haver experimentat abús emocional, abús físic el 84% i el 39%, havien patit abús sexual abans de sortir de casa. La violència és una experiència comuna per als joves en situació de carrer. El mateix estudi va trobar que el 55% dels joves havia estat testimoni d'un assalt greu, el 52% havia estat amenaçat de mort o havia patit lesions corporals greus i el 52% havia experimentat un assalt físic (Bender et al., 2014). Les consultes han d'estructurar-se de tal manera que es minimitzi l'angoixa, i han de tenir en compte els possibles factors desencadenants d'aquesta. Han de preveure's recursos, també, per reconduir aquestes situacions.
5. Garantir la privadesa i la seguretat. Els joves que viuen amb les seves famílies, i que en molts casos s'ocupen de la cura dels seus germans petits, poden necessitar garanties addicionals per a la seva privadesa per temor al fet que la divulgació de la seva situació doni lloc a situacions de desarrelament i desintegració dels seus nuclis familiars. Els facilitadors han de ser conscients dels desitjos dels participants pel que fa a la informació recollida. L'autorització ha d'estendre's igualment de cara a l'ús d'imatges i fotografies. Els participants han de conèixer el context en el qual s'utilitzaran aquestes fotografies.

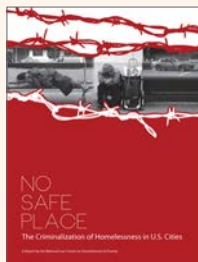
Pas 6 - Establiment de metes

Les normes de drets humans reconeixen el principi de "realització progressiva" dels drets econòmics, socials i culturals. Això significa que, si bé alguns aspectes d'una estratègia o pla poden necessitar molt temps per posar-se en pràctica (per exemple: la construcció de nous habitatges), els governs segueixen tenint obligacions immediates, com ara, eliminar la discriminació en la gestió dels programes i les polítiques públiques existents, així com revocar les normatives locals que penalitzen o estigmatitzen als joves sense llar. Aquest és un element d'acció important. D'aquesta manera, s'assegura també que no s'adopten mesures "regressives", que priven a les persones dels drets que abans gaudien.

Durant aquest procés, una atenció especial ha de dirigir-se a joves en situació vulnerable i a grups desfavorits. També han de dur-se a terme mesures específiques per eliminar patrons de discriminació, i proporcionar accés a recursos d'impugnació eficaces.

Un estudi de 187 ciutats als EUA va destapar pràctiques discriminatòries contra la joventut que criminalitzaven comportaments de supervivència:

- 53% de les ciutats prohibien asseure's o estirar-se
- 18% prohibien dormir en espais públics

No hi ha lloc segur
- informe

Centre de Dret Nacional sobre Sensellarisme i Pobresa
https://www.nlchp.org/documents/No_Safe_Place

Drets humans en acció!

L'experiència del Centre per a l'Addicció i Salut Mental suggereix diverses alternatives per millorar les experiències dels joves nouvinguts. En primer lloc, és important ser respectuós davant la diversitat cultural, escoltar i aprendre sobre les realitats personals, al mateix temps que es reconeixen la diversitat i els estereotips discriminatoris. D'aquesta manera, el personal, així com altres treballadors amb tracte directe amb joves sense llar, poden obtenir una major comprensió de les necessitats dels individus. Aquesta metodologia està alineada amb mesures de lluita contra la discriminació i el racisme, la creació de recursos online per donar assessorament legal i institucional així com altres sistemes de suport.

Drets humans en acció!

El projecte "Forty to None" (De quaranta a zero) ha estat dut a terme per una organització nord-americana amb l'objectiu exprés de reduir l'extraordinàriament alta taxa de joves sense llar LGBTQ. Aquest col·lectiu compren el 40% dels joves sense llar a nivell estatal. S'ha establert una xarxa de membres que treballa conjuntament per compartir informació i investigacions sobre el tema, bones pràctiques, així com per facilitar la col·laboració entre els grups o individus que d'una altra manera no podrien funcionar junts.

Portar els drets a casa!

Quin tipus d'objectius immediats, a curt termini i a llarg termini haurien de ser considerats en una estratègia o pla dirigit als joves sense llar? Aquests són alguns exemples a tenir en compte:

OBLIGACIONS DE CARÀCTER IMMEDIAT

Els passos que s'han de prendre immediatament:

- Satisfer necessitats bàsiques i necessitats com ara la provisió d'albergs d'emergència.
- Donar prioritat a les necessitats dels grups més vulnerables a la falta d'habitatge i la discriminació habitacional.

OBJECTIUS A CURT TERMINI

El pla ha de contenir un conjunt d'objectius tangibles, que puguin ser satisfets a curt termini (des d'uns pocs mesos fins a uns pocs anys).

- Aquestes obligacions poden incloure:
- la realització i revisió de programes pilot que tinguin per objecte aconseguir objectius a llarg termini.

OBJECTIUS A LLARG TERMINI

El cronograma establert per a l'eliminació del sensellarisme juvenil ha de ser realista en funció dels recursos i altres reptes, però també hauria de reflectir el fet que l'eradicació d'aquest fenomen ha de ser abordada a través de mesures de caràcter preventiu. Eradicar la falta d'habitatge és un imperatiu de drets humans que ha d'aconseguir-se sense retards injustificats:

- Els objectius han d'orientar-se més enllà dels esforços per reduir la falta d'habitatge fins a l'eradicació del sensellarisme.

Pas 7 - Fer de l'estratègia d'eradicació del sensellarisme juvenil una Prioritat Pressupostària

Sense recursos adequats, no serà possible que les estratègies o plans locals contra aquest fenomen aconseguixin el seu objectiu. Un enfocament de drets humans obliga als governs a adoptar mesures positives i assignar recursos als seus pressupostos per prevenir i abordar el sensellarisme juvenil.

Màxim de recursos disponibles. Què significa aquest concepte jurídic del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals? significa que els Estats (és a dir, els governs) no han d'ignorar les obligacions de drets humans emparant-se en limitacions pressupostàries. Això és especialment útil en el cas dels països desenvolupats. Els governs han d'assignar recursos de manera que es reconegui com a prioritaris els drets humans amb la finalitat de satisfer les seves obligacions internacionals de drets humans.

Drets humans en acció!

Al pressupost municipal de 2015 de la ciutat de Toronto es van assignar 3.8 milions de dòlars en fons per als refugis de persones sense llar, que incloïen el finançament de 54 nous llits en albergs per a la joventut a la ciutat i el disseny d'un nou refugi específic per atendre les necessitats de joves LGBTQ.

Pas 8 - Supervisió i informació sobre el desenvolupament d'estratègies i plans

La identificació de responsabilitats és fonamental perquè una estratègia de falta d'habitatge tingui èxit. Els drets dels joves sense llar només poden realitzar-se si tenen vies perquè els governs i altres actors responsables en l'aplicació efectiva de qualsevol estratègia rendeixin compte de la seva gestió. Informar periòdicament sobre objectius i indicadors, demostrar el seu finançament als pressupostos anuals, i oferir un procés obert i transparent, de manera que es permeti d'assegurar que es produeixin avanços. Com les xifres sovint només expliquen una part de la història, el seguiment ha d'incloure la interacció amb els joves i altres grups d'interès de manera contínua.

La supervisió també ha d'avaluar l'abast de les dificultats i la discriminació que pateixen els joves sense llar. Aquestes dades poden estar recollides, per exemple, en el nombre de joves acusats de practicar la mendicitat, acampar en llocs no autoritzats o dormir en llocs públics, així com a través de polítiques que tinguin un impacte discriminatori. Aquestes dades permetrien avaluar l'eliminació progressiva de tals pràctiques.

Drets humans en acció!

La ciutat de Kamloops a la Columbia Britànica, Canadà, té un pla contra el sensellarisme juvenil, que inclou un component de supervisió externa independent format per un Consell Assessor de la Comunitat. Aquesta organització compta amb membres de diversos orígens: representants dels governs provincials, organitzacions no governamentals, d'habitatge i de salut, governs indígenes, grups d'interès i joves que han sofert la falta d'habitatge.

Portar els drets a casa!

**Quins exemples
eficaços existeixen de
mesures de rendició
de comptes?**

1. Mecanismes interns, com per exemple el defensor del poble, poden ser útils pels governs a l'hora de revisar els seus propis progressos. És important recalcar que les crítiques al disseny i implementació tenen un caràcter constructiu i útil.
2. Mecanismes externs, per exemple comitès independents, poden ser útils per proporcionar avaluacions independents i objectives de realització progressiva que poden ser compartides amb el públic.

Tant els mecanismes interns com externs, han de ser revisats periòdicament en funció d'una estratègia clara i prèviament establerta. Independentment del mètode triat, els òrgans de vigilància han d'atendre a totes les parts interessades, incloent als joves sense llar o en risc de ser-ho. A més aquests òrgans han de presentar informes de manera regular i pública.

Pas 9 - El sistema de les Nacions Unides com a mitjà per impulsar el canvi a nivell local.

Si vostè és un/una jove sense llar, treballador/a d'una ONG o forma part d'una organització que treballa en aquesta àrea, sap que té accés a mecanismes de Nacions Unides per denunciar la violació dels seus drets? A continuació pot trobar alguns exemples de com:

Tot tipus d'organitzacions de la societat civil poden participar en les revisions que realitza el Comitè de l'ONU als països que han ratificat els diferents Tractats Internacionals. Aquesta participació pot implicar des de la presentació de comunicacions escrites fins a assistir a vistes orals a Ginebra, on les organitzacions poden fer declaracions breus sobre l'estat dels drets humans als seus països d'origen. Aquesta és també una oportunitat única per tenir contacte amb els membres del comitè de l'ONU i transmetre'ls de manera àmplia el panorama del sensellarisme juvenil als seus països. Sobre la base de la informació rebuda en aquestes revisions, el Comitè de l'ONU adopta "observacions finals", que inclouen recomanacions clares que prescriuen als governs el que han de fer per complir amb les seves obligacions de drets humans. Els governs han de tenir en compte i respondre a aquestes recomanacions de bona fe. Així mateix, s'anima als òrgans judicials a tenir-les en compte igualment en els casos pertinents.

L'examen periòdic universal de Nacions Unides (UPR per les seves sigles en anglès) és un altre procés de revisió i monitoratge de drets humans que pot ser útil en la lluita contra el sensellarisme juvenil. Es tracta d'una revisió de l'estat dels drets humans del conjunt dels 192 Estats Membres de les Nacions Unides que es fa una vegada cada quatre anys sota els pronòstics del Consell de Drets Humans de l'ONU. A través d'aquest mecanisme els Estats revisen l'historial de drets humans d'altres Estats. El procés de l'UPR proporciona noves oportunitats per a les diferents organitzacions de la societat civil i altres grups afectats a l'hora d'oferir informació clau i promoure la rendició de comptes.

Un altre camí possible a seguir, és a través dels procediments especials de Nacions Unides (és a dir, els Relators Especials de l'ONU). Els Relators Especials són experts independents que ofereixen una perspectiva no esbiaixada sobre l'acció dels Estats davant denúncies de violacions dels drets humans. Els Relators Especials realitzen una vigilància global, missions d'avaluació sobre l'aplicació dels drets humans i assessoren sobre el marc legal internacional.

El Relator Especial que té més vinculació amb els joves sense llar és Leilani Farha, actual Relatora Especial sobre el dret a l'habitatge. El seu mandat va començar al juny de 2014 i podria continuar fins a l'any 2020

Si vostè treballa de forma directa amb joves sense llar i veu problemes sistèmics que els afecten pot escriure-li a ella directament al correu: srhousing@ohchr.org o sol·licitar la seva intervenció sota el mandat de l'ONU.

Participa!

Més informació sobre com participar en els procediments de revisió dels Drets Humans a Nivell Internacional
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/treaty/index.htm>

Pas 10 - Proporcionar vies per reivindicar drets

Per últim, és fonamental crear un procediment de reclamació obert, accessible i sensible per a joves sense llar així com un espai per recollir la informació oportuna al respecte.

Els joves poden ajudar a documentar casos d'assetjament als parcs i espais públics; violència; agressions sexuals i assetjament policial a través de vídeos i altres mitjans. Les estratègies contra el sensellarisme juvenil han de garantir que existeixen mecanismes a través dels quals es puguin presentar recursos i denúncies davant de diferents instàncies i empleats públics. Aquests casos també poden ser utilitzats en comissions de drets humans; procediments judicials; respostes del Defensor del Poble; protestes socials; audiències legislatives i mitjans de comunicació amb la finalitat de facilitar que els joves puguin reclamar els seus drets i pugui valorar-se l'eficàcia de les alternatives plantejades.

1. Woolley, E. (2015). *How does homelessness impact recidivism rates for youth?* Canadian Observatory on Homelessness/Homeless Hub: York University. Retrieved from: <http://homelesshub.ca/blog/how-does-homelessness-impact-recidivism-rates-youth>
2. Australian Institute of Health and Welfare (2014). *Homelessness among Indigenous Australians*. Cat. no. IHW 133. Canberra: AIHW.
3. Lawson, D. and Dutertre, S. (2010). *Finding Home in Victoria*. The Centre for Multicultural Youth. Retrieved from: <http://www.myan.org.au/file/file/FindinghomeinVictoria.pdf>
4. Consortium for Street Children (2016). *Street Children: A Global Picture*. Retrieved from: http://streetchildren.org/wp-content/uploads/2016/04/CFSC_Map-2016_FINAL-Hi-res_v2.pdf
5. Gaetz, S. (2014). *Coming of Age: Reimagining our Response to Youth Homelessness in Canada*. Toronto: Homeless Hub Research Paper Series #11.
6. Price, C., Wheeler, C., Shelton, J., & Maury, M. (Eds.) (2016). *At the Intersections: A Collaborative Report on LGBTQ Youth Homelessness*. True Colors Fund and the National LGBTQ Task Force. Homelessness Research Network Press.
7. Roche, B. (2005). *Sexuality and Homelessness*. Crisis UK. Retrieved from: <http://www.crisis.org.uk/publications-search.php?fullitem=131>
8. Learning Community (2013). *Mental Health of Homeless Youth 2013 Infographic*. Retrieved from: <http://learningcommunity.ca/lcwp/tags/mental-health-of-homeless-youth/>
9. Patrick, C. (2014). *Aboriginal Homelessness in Canada: A Literature Review*. Toronto: Canadian Homelessness Research Network Press.
10. Cray, A., Miller, K., & Durso, L. E. (2013). *Seeking shelter: The experiences and unmet needs of LGBT homeless youth*. The Center for American Progress. Retrieved from: <https://www.americanprogress.org/wp-content/uploads/2013/09/LGBTHomelessYouth.pdf>

Llista de comprovació

Utilitzi la llista que es troba a continuació per elaborar o adaptar els seus plans i estratègies d'acord amb el dret internacional i defensar els drets dels joves que experimenten aquest fenomen cruel.

El seu pla ha de:

- Identificar als joves sense llar, incloent els grups marginats;
- Fer referència explícita als drets humans;
- Proporcionar formació en drets humans per a totes les parts implicades;
- Consultar als joves sense llar en cada pas del procés;
- Comprometre's amb els principis de no discriminació i igualtat;
- Establir objectius immediats, a curt termini i a llarg termini en termes de drets humans;
- Crear metes concretes dirigides a col·lectius vulnerables;
- Assignar els recursos adequats;
- Comprometre's amb altres nivells de govern i parts interessades;
- Realitzar un seguiment del progrés d'acord amb una estratègia detallada;
- Establir mecanismes interns i externs de seguiment i examen;
- Proporcionar vies de reclamació per a grups i individus.

Referències

- Bardine, D. et al. (2014). *Youth Homelessness in America*. The National Network for Youth. Retrieved from: <https://www.nn4youth.org/wp-content/uploads/NN4Y-Youth-Homelessness-in-America-2014.pdf>.
- Barnaby, L., Penn, R. & Erikson, P. (2010). Drugs, Homelessness & Health: Homeless Youth Speak Out About Harm Reduction. *The Shout Clinic Harm Reduction Report, 2010*. Toronto: Shout Clinic and Central Toronto Community Health Centres.
- Baron, S. (2013). Why street youth become involved in crime. In S. Gaetz, B. O'Grady, K. Buccieri, J. Karabanow, & A. Marsolais (Eds.) *Youth homelessness in Canada: Implications for policy and practice* (pp. 353-368). Toronto: Canadian Homelessness Research Network Press.
- Bender et al. (2014). Trauma Among street-involved youth. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 22(1), 53-64. Retrieved from: <http://ebx.sagepub.com.proxy.library.carleton.ca/content/22/1/53.full.pdf>
- Boivin, J.F., Roy, E., Haley, N., & Galbaud du Fort, G. (2005). The health of street youth: A Canadian perspective. *Canadian Journal of Public Health*, 96(6), 432-437.
- Braitstein, P., Li, K., Tyndall, M., Spittal, P., O'Shaughnessy, M. V., Schilder, A., ... Schechter, M. T. (2003). Sexual violence among a cohort of injection drug users. *Social Science Medicine*, 57(3), 561-9.
- Clarke, A. et al. (2015). *Estimating the scale of youth homelessness in the UK*. Cambridge Centre for Housing & Planning Research. Retrieved from: <http://centrepoin.org.uk/media/1522377/Cambridge%20full%20report%20-%20scale%20of%20youth%20homelessness.pdf>
- Forchuk, C., Richardson, J., Laverty, K., Bryant, M., Csiernik, R., Edwards, B., ... Kelly, C. (2013). Service preferences of homeless youth with mental illness: Housing first, treatment first, or both together. In S. Gaetz, B. O'Grady, K. Buccieri, J. Karabanow & A. Marsolais (Eds.), *Youth homelessness in Canada: Implications for policy and practice* (pp. 95-109). Toronto: Canadian Homelessness Research Network Press.
- Gaetz, S. (2004). Safe streets for whom? Street youth, social exclusion and criminal victimization. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 46(4), 423-455.
- Gaetz, S., & O'Grady, B. (2013). Why don't you just get a job? Homeless youth, social exclusion and employment training. In S. Gaetz, B. O'Grady, K. Buccieri, J. Karabanow & A. Marsolais (Eds.), *Youth homelessness in Canada: Implications for policy and practice* (pp. 243-268). Toronto: Canadian Observatory on Homelessness Press.
- Gaetz, S., & O'Grady, B. (2002). Making money: Exploring the economy of homeless workers. *Work, Employment and Society*, 16(3), 433-456.
- Gaetz, S., O'Grady, B., & Buccieri, K. (2010). *Surviving crime and violence: Street youth and victimization in Toronto*. Toronto, ON: Justice for Children and Youth & the Homeless Hub.
- Hagan, J., & McCarthy, B. (1997). *Mean streets: Youth crime and homelessness*. United Kingdom: Cambridge University Press. Retrieved from: <http://www.homelesshub.ca/library/mean-streets--youth-crime-and-homelessness-35035.aspx>
- Housing Rights Watch. (n.d.). Council of Europe Housing Rights. Retrieved from <http://www.housingrightswatch.org/page/council-europe-housing-rights>
- Housing Rights Watch. (n.d.). EU Housing Rights. Retrieved from <http://www.housingrightswatch.org/page/eu-housing-rights>
- Kidd, S.A. (2013). "Mental Health and Youth Homelessness: A critical review." In S. Gaetz, B. O'Grady, K. Buccieri, J. Karabanow, & A. Marsolais (Eds.) *Youth homelessness in Canada: Implications for policy and practice* (pp. 217-227). Toronto: Canadian Observatory on Homelessness Press.
- Kidd, S. A. (2004). The walls were closing in, and we were trapped - A qualitative analysis of street youth suicide. *Youth & Society*, 36(1), 30-55.
- Kulik, D., Gaetz, S., Levy, A.S., Crowe, C., Ford-Jones, L. (2011). Homeless youth's overwhelming health burden – a review of the literature. *Pediatrics and Child Health* June/July 2011, 16, 43-47.
- McCay, E., & Aiello, A. (2013). The Need for Early Mental Health Intervention to Strengthen Resilience in Street-involved Youth. In Gaetz, S., O'Grady, B., Buccieri, K., Karabanow, J., & Marsolais, A. (eds) *Youth Homelessness in Canada: Implications for Policy and Practice*. Toronto: Canadian Homelessness Research Network Press.
- O'Grady, B., Gaetz, S., & Buccieri, K. (2011). *Can I see your ID? The policing of homeless youth in Toronto*. Homeless Hub Research Report Series #5. Toronto, ON: Homeless Hub. Retrieved from: http://www.homelesshub.ca/ResourceFiles/CanISeeYourID_nov9.pdf
- Tarasuk, V. & Dachner, N. (2013). Homeless Youth, Nutritional Vulnerability, and Community Food Assistance Programs. In Gaetz, S., O'Grady, B., Buccieri, K., Karabanow, J., & Marsolais, A. (Eds.) *Youth Homelessness in Canada: Implications for Policy and Practice*. Toronto: Canadian Homelessness Research Network Press.
- Tarasuk, V., Dachner, N., Poland, B., Gaetz, S. (2009). Food deprivation is integral to the 'hand to mouth' existence of homeless youth in Toronto. *Public Health Nutrition*. Jan 15, 1-6.
- Thrane, L. E., Hoyt, D. R., Whitbeck, L. B., & Yoder, K. A. (2006). Impact of family abuse on running away, deviance, and street victimization among homeless rural and urban youth. *Child Abuse and Neglect*, 30, 1117-1128.